

fenix

joost van bellen

fenix

Uitgeverij Podium
Amsterdam

© 2024 Joost van Bellen
Omslagontwerp gebr. Silvestri
Auteursfoto Cornelia Tollens
Foto van het gedicht van Peter L.M. Giele door Jack Aarts

ISBN 9789463812061
NUR 301

www.uitgeverijpodium.nl

*De vuren laaien fel, pulseren in het donker
een hemel tevens hel, van diamant geflonker
haar ogen draaien wit, ontstegen in extase
der doorgedrongen hit en leeggedronken glazen
zijn handen draaien snel, maar sneller dan die handen
danst zij in durend spel, de beat der offerande ...*

voor RoXY, van haar ontwerper Peter L.M. Giele.

omdat het in de sterren geschreven stond:
voor het meisje met het ingeulochten haar.

inhoud

proloog	9
deel 1	
niets of alles	11
deel 2	
fight the power	51
deel 3	
aciiiiiiiiiiiiiet!	131
deel 4	
the dominator	221
deel 5	
born slippy	327
deel 6	
ab igne, ignem capere	375
verantwoording	407
dankwoord	411
receptuur	413

proloog

Als ik een boom zou zijn, zouden mijn jaarringen u na mijn dood vertellen hoe het er in mijn leven aan toe is gegaan. Ga er maar eens goed voor zitten, beste lezer; het zijn gelukkige jaren en jaren van rampspoed, bizarre op hol geslagen jaren en jaren van evenwicht, jaren verkleurd door alcohol, verschrompeld door chemicaliën, vol butsen en blaren door m'n vrienden die larger than life het leven verfoeiden, maar ook heldere en gezonde jaren, sommige vuistdik, een restant van de schors die me on-aantastbaar moest maken, andere flinterdun, uit de tijden dat ik kwetsbaar was.

Ergens in het midden ziet u een kring die zwartgeblakerd is door een vlammenzee.

Zodra u drieëntwintig boomringen heeft geteld, belandt u op de plek waar dit verhaal een aanvang neemt.

deel I

niets
of
alles

I

Op de parkeerplaats tegenover de Bloemenmarkt ligt een berg bioscoopstoeltjes in Amsterdamse school-stijl. De armleuningen die schots en scheef tussen de versleten zittingen uitsteken doen me denken aan een knekelveld. Door m'n zonnebril tuur ik naar de verroeste springveren en de brandgaatjes in de stoffering. Als een pyromaan zijn slag wil slaan dan is die op het juiste adres. Een molotovcocktail erop en de vuurzee zal tot hoog boven de daken van de stad reiken, de vlammen likkend aan de panden naast dit stukje niemandsland. Het is een spookgedachte, aan mijn brein ontsproten omdat ik onder druk sta. Ik ben gepekeld door de amfetaminen en heb de afgelopen twee etmalen geen minuut geslapen.

Vanmiddag heb ik een afspraak met hem. De man over wie ik droom dat hij me in zijn kielzog zal trekken. Hij is dichterbij dan ooit. Nu ik de achterzijde van bioscoop Fenix in het vizier heb, hervind ik iets wat lijkt op moed. Ik stap het voormalige theater binnen en word overvallen door de donkerte, de stofwolken en een geluidsmuur veroorzaakt door drillboren en slijptollen.

Precies in het midden van het pompeuze gebouw ligt een bomkrater die me doet denken aan een modern kunstwerk. Ik interpreteer de zandkuil als Peter Gieles visie op de inslag van een Challenger-brokstuk.

De bouwvakkers zien me niet. Ik kan nog geen spijker recht de muur in slaan en ik voel me zoals m'n vader me altijd noemde: een tuthola, een slapjanus, een mietje.

Zodra ik m'n ademhaling onder controle heb neem ik de situatie in me op. De kuil blijkt geen krater maar het resultaat van noeste arbeid. Het zand is afgegraven. Het lijkt of Giele een gigantische zaadkorrel moet planten om zijn nieuwe club te laten opbloeien.

De bakstenen muren veranderen iets hoger in art-decostucwerk. Hoe verder m'n ogen kruipen hoe imposanter het gebouw wordt. Zo'n vijftien meter opwaarts buigen de protserige muren om en vloeien over tot een plafond. Tussen de ribben van de welvingen tel ik een vijftal cirkelvormige openingen die omlijst zijn door matgouden ornamenten. Ik ontdek achter die gaten een Escher-achtige wirwar van zolderbalken. Ik verlies m'n evenwicht.

'G'day drongo, don't ya fall,' zegt de man die mijn schouders heeft vastgepakt. Zijn haar ziet dof van het bouwstof.

'Pas op!' galmt een stem vanaf een balkon. 'Barry, get him out of here!'

Een meter boven de krater draait een reusachtige stalen balk aan een ketting.

'Het is bloedlink hier, opzouten,' bijt een van de bouwvakkers me toe. Barry trekt me naar een hoek.

'Looks like a dog's breakfast, right?' zegt hij grinnikend. Uit z'n lijzige tongval met afgeknepen medeklinkers maak ik op dat hij helemaal vanuit Australië is afgereisd om hier te komen werken.

'Wadda ya doing here, mate?'

'I come for Peter Giele, I have a meeting,' zeg ik in mijn beste Engels en tot m'n afgrijzen ontdek ik dat m'n motorjack vies is geworden.

'Wat komt-ie doen?' vraagt een lange magere man met een vuil fondsbrilletje.

'This nice young bloke is here for Giele,' zegt de Australiër.

'Giele is al twee dagen spoorloos. Kom je helpen?' vraagt de fondsbril. 'Wat kan je? Lassen? We missen een goeie lasser. Maar aan je nagels te zien ben je niet iemand die gewend is z'n handen uit de mouwen te steken.'

Een slijptol zorgt voor spettervuurwerk.

'Ik ben Beer, ik ga hier binnenkort de woensdagen organiseren,' zeg ik luid. Ik word getrakteerd op twee stomverbaasde gezichten. Weer begint het me te duizelen. En weer is het Barry die me overeind houdt.

‘You’re a bit early, mate. It’s September, this place is not gonna open till New Year’s Eve.’

‘Barry is optimistisch,’ zegt de fondsbril.

‘En Jarne? De directeur?’ vraag ik. ‘Die heeft de afspraak met Giele voor me gemaakt.’

‘Haven’t seen that bludger in weeks.’

‘Jarne maakt alleen z’n schoenen vies als hij een hotemetoot moet rondleiden, maar meestal zit hij achter zijn bureau. De ingang van de kantoren is aan de andere kant, in de Kalverstraat. Het gaat om programmering? Dan kan je beter met Derk bellen.’

‘Ik bel liever met Jarne, want Derk ken ik niet,’ lieg ik.

Natuurlijk weet ik wie Derk Deconinck is.

2

Misschien heb ik de stomste beslissing van mijn leven gemaakt, spookt het in m’n hoofd als ik die nacht op m’n slaapbank lig. Ik heb gegokt op niets anders dan een mooi verhaal van Liesje, een meisje dat ik nauwelijks ken, ze beweert voor de VPRO te werken.

Ik kan mezelf wel voor m’n kop slaan. Ik had mijn vriendenklik gevraagd mij op dit avontuur te vergezellen, maar ze foeterden me uit omdat dit zaakje zou stinken naar commercie. Ik zou de underground-scene de rug hebben toegekeerd.

Maar ik wil niet langer illegaal het nachtleven verrijken zonder een cent te verdienen. De decepties van onze eerste twee kraakclubjes hebben te diepe wonden achtergelaten. Ik ben het zat om dat leed te koesteren, om het zwartkijken te aanbidden, om te wachten tot we een nieuw donker hol zullen bemachtigen.

Ik schud m’n kussen op, prop m’n dekbed tot een cocon en sluit m’n ogen.

‘Je valt door de mand, Beer van Munster, je bent nep,’ echoot de stem van een maatje.

‘Je bent een zwakkeling’, de nagalm van een andere vriend.

Ik draai me op m'n rug en staar naar het plafond.

Nep, dat woord schiet me in het verkeerde keelgat. Ik ga puur vanuit m'n onderbuikgevoel te werk. M'n innerlijke strijd heb ik gewonnen. Ik heb mezelf bevrijd van m'n verleden.

Zwak... ook dat woord sabelt recht door mijn ziel. Wat een klotenklapper. Het kan zo in het rijtje met al die keren dat ik uitgelachen ben, dat ze me als een lafaard bestempelden. Die gymleraar die me een mietje noemde omdat ik de kracht niet kon vinden om in een touw te klimmen, die me vertelde dat het beter was om voortaan te fungeren als doelpaal of derde honk, dat ik een slapjanus was, van de verkeerde kant, een homo, in de wieg gelegd om poedeltjes te kammen, goed voor niks. Woest word ik van de herinnering aan een andere leraar. Hij kafferde me uit omdat ik niet dapper genoeg was om te schaatsen en eiste dat ik het traject te voet zou afleggen, in m'n eentje over de poldersloten in de snijdende kou, ver verwijderd van alle anderen die op hun noren, doorlopers en glijijzertjes allang uit zicht waren; thuiskomend in het donker, doorweekte schoenen en sokken, tenen waarin geen leven meer leek te zitten, een stem die me troostte, een andere die me uit schaamte negeerde.

Ik kom overeind, graai naar m'n sigaretten en steek er een aan.

Bruce Lee staart me vanaf een filmposter aan terwijl hij met een karatekick door de muur lijkt te trappen. Achter hem de tekening van een rode draak, de schubben op zijn ruggengraat overeind, de nagels van z'n klauwen in de graaistand, de bek geopend, klaar voor de aanval.

Ik vraag me af of het tijd is om met diezelfde furie tekeer te gaan. Als ze mij een verrader en lafaard noemen, dan is het moment aangebroken om die vriendschappen resoluut te verbreken. Misschien moet ik wraak nemen, denk ik en kruip weer onder het dekbed. Alles moet kapot voordat er iets nieuws kan ontstaan, die gedachte laat me niet meer los.

M'n vrienden zitten vast in hun verleden en hebben geen benul van wie Peter Giele, Jarne Scharam en Derk Deconinck zijn. Ik tel op mijn vingers welke makkers er afvallen – het zijn er acht of negen, daar ben ik nog niet helemaal over uit – en kom tot de conclusie dat het allemaal laffe jongens zijn. Het is alleen de damesklik die me het voordeel van de twijfel geeft. Odile en Kirsten zullen me trouw blijven.

'Je moet kracht opdoen, ninja Beer, ga slapen,' zegt Bruce Lee vanaf de poster.

In de namiddag ontwaak ik door het gekriebel van een kakkerlak die een speeltuin in de welvingen van mijn gezicht ontdekt heeft. Doordat ik mezelf een pets geef, ben ik klaarwakker en zie nog net het bruin gepantserde insect wegschieten. De geur van gebakken lamsvlees en knoflook bevestigt dat ik thuis op mijn eigen slaapbank lig, boven de keuken van de Libanees.

Ik douch, kleed me aan, zet een percolator op het vuur en schep een bakje yoghurt met een kwak aardbeienjam leeg. Er is niets te vinden in de koelkast. Ik moet naar de avondwinkel op de Ceintuurbaan.

Nadat ik de trap af ben gedenderd zie ik een envelop op de kokosmat liggen. Iets rechts van het midden prijkt in sierletters mijn naam. Linksboven schittert in kopergoud een logo dat uit vijf letters bestaat: FeNIX.

3

Op de slaapbank kieper ik de tas leeg. M'n avondeten bestaat uit twee gevulde koeken, paprikawokkels, een zakje Bonitos en een banaan voor de vitaminen. De envelop van de Fenix zet ik op een van de rijtjes lp's die tegen de muur leunen, enerzijds omdat het logo in die blinkende letters met mijn naam erbij iets futuristisch en sensationeels is, anderzijds omdat ik 'm niet durf te openen, doodsbang voor een desillusie. Officiële post heeft mij nooit goed nieuws gebracht.

Ik zet Sly & The Family Stone op, wieg gelukkig heen en weer op 'Family Affair' en vraag me af of andere mensen het ook zo gezellig met zichzelf kunnen hebben. Misschien ligt m'n positieve stemming aan dit nieuwe huis. Het is een gigantische vooruitgang na mijn halve krotwoning achter de viskramen van de Cuyp. Ik heb nu een douche en maar liefst drie kamers tot mijn beschikking.

Naar verluidt heeft volkszangeres Zwarte Riek hier ooit gewoond. Door dat weetje en het feit dat Richenel me laatst zowaar groette, voel ik dat iets van hun faam me aankleeft en ben ik zelf een beetje beroemd.

'Amsterdam huilt, waar het eens heeft gelachen' is Rieks grootste hit.

Ik draai de tekst liever om en zing de woorden als ik de vaat doe in de hoop dat ik zo de geest van Zwarte Riek kan opvrolijken.

Buiten de koelkast en het gasfornuis in de keuken, dit slaapbankje, wat space age prullaria en attributen die niet zouden misstaan in een spookhuis, bezit ik nagenoeg niets. Mijn overvolle boekenkast is gemaakt van sinaasappelkistjes en als ik door m'n wimpers kijk lijken de twee colakratten met de plank erop op een chique salontafel. Tegen de muren met wit rauhfaser prijkt mijn échte schatkist: m'n hifi-installatie en stapels langspeelplaten en maxisingles, de mooiste hoezen vooraan.

Het zijkamertje is een pokkenbende, maar ik noem het mijn walkincloset, een term die ik laatst oppikte in de Backstage Boutique van de Christmas Twins. Als ik bij hen langsga beland ik in een andere wereld, die van sixtiesglamour en seventiesdisco, die van de stokoude zwarte tweelingbroers die met hun mohawkkapsels op glitterindianen lijken. Terwijl Greg en Gary me trakteren op koffie en banana bread met toffeesaus, vertellen ze steevast over hoe ze als dansers toerden met The Supremes, Diana Ross en zelfs Tina Turner, waardoor ik telkens weer starstruck ben en zij me – waarschijnlijk om me op m'n gemak te stellen – overladen met complimentjes waar ik me totaal geen raad mee weet.

Geïnspireerd door die twee heb ik een glittergordijntje opgehangen in m'n andere grote kamer, die ik heb omgedoopt tot mijn privédiscotheek. Vaak plaats ik daar een speaker, om daarna de versterkerknop op het maximale volume te draaien, terug te sjezen en in m'n uppie in die denkbeeldige balzaal te dansen op Curtis Mayfield, Prince en het hitsige album van Divine. Als ik de schemerlamp zó afstel dat ik zeker weet dat mijn schaduw niet over het gordijn griezelt, probeer ik de kronkelbewegingen van de electric boogie onder de knie te krijgen, het liefst op het album van Afrika Bambaataa of op de paar Amerikaanse discosingles met daarop de vreemdsoortige nieuwe muziek die me nog het meest doet denken aan de robotmannen van Kraftwerk. METROPLEX staat er op het label van eentje, TRAX RECORDS op een andere. M'n vrienden haten het. Die houden vast aan één stijl terwijl mijn muzieksmaak alle kanten op zwaait. Eigenlijk vind ik alles leuk en het is daarom verdomd lastig om mezelf een uitgesproken look aan te meten.

Nadat ik de kruimels van een gevulde koek van m'n schoot heb geveegd, twijfel ik over de volgende plaat die ik zal draaien. Misschien 'Master of Puppets' van Metallica? De vierde symfonie van Gustav Mahler? Of 'True Blue' van Madonna? Terwijl ik door m'n verzameling spit, zie ik de envelop tussen twee hoezen glijden en interpreteer het als een teken: het is veel te gezellig in mijn eentje, het is beter om de mogelijke teleurstelling ongeopend te laten.

De bel gaat.

Ik ruk aan het koord en een hoopje ellende klimt stilletjes naar boven. Het is m'n immer in een zwarte coltrui en zwarte jeans gehulde vriendin met zwarte rijlaarzen tot aan de knieën. De ranke Odile bezit de schoonheid en allure van Maria Callas maar is qua temperament een tegenpool van de sopraan. Ze is schuw en kwetsbaar, waardoor ik me als vanzelf om haar bekommer. Haar lengte en blauwgroene ogen verraden dat ze half Noors is terwijl haar olijkleurige huid en ravenzwarte haar een Egyptische afkomst ontsluiert.

Odile zou haar familiegeschiedenis het liefst uitgommen en daar begriep ik geen barst van. Hoe jaloersmakend is het om zo adembenemend mooi te zijn en dat je in je jeugd in tientallen landen hebt gewoond omdat je ouders diplomaten zijn?

'Mag ik alsjeblieft een paar dagen hier logeren?' vraagt ze met uitgelopen make-up.

Vier dagen later ligt de bende uit de walk-incloset, samen met haar koffers, op de dansvloer van de discotheek. Odile en ik kopen een tweepersoonsmatras op de Albert Cuyp, zeulen die de trap op en duwen 'm tussen de muren van het zijkamertje. Het zweet gutst van onze voorhoofden.

Om het heugelijke feit te vieren dat ze tijdelijk bij me is ingetrokken, maken we twee flessen Mateus-rosé soldaat en durft Odile het aan om tegen sluitingstijd bij de benedenburen binnen te vallen, op voorwaarde dat ik niets zeg over haar afkomst. Zelfs in benevelde toestand blijft Odile zowel gracieus als afstandelijk.

'Dit is een welkomstcadeau,' zegt de restauranthouder. Terwijl ze met de fles arak onder haar arm de Libanees verlaat, geeft de beste man me een knipoog.

'Heel mooi meisje,' zegt hij. 'Waar komt jouw vriendin vandaan?'

‘Uit Parijs,’ zeg ik trots. Met haar opgestoken haar, de gouden oorringen die tegen haar lange nek bungelen en haar sierlijke manier van bewegen, is Odile inderdaad een mooi meisje, iemand naar wie ik urenlang kan kijken, alsof een schilderij tot leven is gekomen. Ze volgde tot twee jaar terug wel degelijk een modeopleiding in de lichtstad, maar deze man uitleggen dat we geen liefdesrelatie hebben laat ik achterwege. De Libanees hoeft niet te weten dat ik homofiel ben.

Die nacht vertellen Odile en ik elkaar over de wonden op onze ziel, dwaze verliefdheden die onbeantwoord bleven, jongens die met ons speelden, vreemdgingen of ons inruilden voor anderen, mafkezen die zó gefrustreerd waren dat ze ons het leven zuur maakten.

‘Ils peuvent aller se faire enculer,’ zegt Odile, wat wordt gevolgd door een hik. Ik moet lachen om haar plotseling vuilbekkerij. Ze heeft gelijk: alle jongens kunnen de tering krijgen.

In m’n paleisje op de Eerste Sweelinckstraat besluiten we plechtig dat de liefde niets voor ons is, dat we nooit meer gekwetst zullen worden en proosten we met de arak op het feit dat we het voortaan met z’n tweetjes zullen rooien. Odile mag blijven.

‘Nooit meer seks!’ roep ik met m’n hand op het hart. Ze staat op, herhaalt m’n woorden, zegt ‘hop la!’ en verliest haar evenwicht. Als ik haar toestop en een emmer bij het matras zet, begrijp ik dat we vanaf nu officieel een platonische verhouding hebben.

4

‘Je raadt nooit wie ik bij de lavomatic tegenkwam,’ zegt Odile terwijl onze gewassen kleren hun plek vinden in de kledingkast. ‘Xenia. Elle s’est invitée pour diner, zo brutaal. Ik durfde geen nee te zeggen. Ze is net terug uit Berlin en vroeg naar je. Ze moet je spreken.’

‘Xenia? Je meent het niet.’ Ik voel een minuscuul littekentje kloppen op mijn rechterpols.

‘Mais, oui! Ze bleef maar praten en trok zich niets aan van de mensen. Die verhalen, Beer, extravagantes.’